

IAD getoetst

Terwijl de kwaliteitstoetsing van openbare accountantskantoren al enkele jaren is ingeburgerd gaat die van interne en overheidsaccountantsdiensten nu langzaam van start. Er is stevig gediscussieerd over de aanpak, maar de te kiezen weg lijkt nu duidelijk. Een tussenstand.

WILLIAM ROTHUIZEN

de **Interne**
accountant

“Het gaat om een goed samenspel tussen de betrokken partijen”, zegt NIVRA-directeur Gert Smit. “Al geruime tijd geleden is binnen het NIVRA besloten dat naast de openbare accountants ook de interne accountants - waaronder de overheidsaccountants - door het College Toetsing Kwaliteit (CTK) zullen worden bezocht. De desbetreffende gesprekspartners - het NIVRA-overlegorgaan Interne Accountants (INTAC), het Instituut van Internal Auditors Nederland (IIA) en de Vereniging Kwaliteitstoetsing Overheidsaccountants (KOA) - tonen begrip voor zo’n toetsing. Het IIA stelt dat het zelf al veel aan kwaliteitsbeoordelingen doet. Het is dus van belang dat men goed met elkaar afstemt wat er gedaan moet worden. Wat we moeten voorkomen is dat er toetsing op toetsing wordt gestapeld. Het CTK heeft een oplossing in gang gezet.”

Accreditatie

De Verordening Toetsing Kwaliteit is sinds 1 januari 2003 van kracht. Dat de interne accountants nog niet conform de verordening getoetst worden ligt onder meer aan een tekort aan capaciteit, zegt CTK-voorzitter Maarten Steemers. “Een andere reden is dat wij als CTK met de koepels van interne- en overheidsaccountants sinds 2003 in gesprek zijn over een vorm van accreditatie. En wat in de discussie ook speelde was de vraag wie als gesprekspartner representatief is voor de interne accountants, INTAC of IIA? INTAC heeft geen eigen systeem van kwaliteitstoetsing, IIA heeft dat wel. Het IIA heeft bij het CTK een verzoek tot accreditatie ingediend. Wij hebben hun systeem van kwaliteitstoetsing bekeken en besproken. We hadden in principe in 2005 tot accreditatie willen overgaan, maar inmiddels was er zowel binnen het NIVRA-bestuur als binnen het CTK een discussie ontstaan over de vraag of het CTK wel de eindverantwoordelijkheid kan blijven dragen voor de totale kwaliteitstoetsing van openbare, interne en overheidsaccountants op basis van de in de verordening gereguleerde accreditaties.”

Gelijkheid

Het CTK heeft de mogelijkheid om beroepsorganisaties als NOVAA en koepelorganisaties als IIA en SRA te accrediteren op basis van bepaalde voorwaarden. Een belangrijke voorwaarde is de gelijkwaardigheid van het kwaliteitstoetsingssysteem dat door de desbetreffende koepelorganisatie wordt gehanteerd. Maar met name over het begrip gelijkwaardigheid ontstond de laatste tijd discussie, zegt Steemers. “Want wat betekent gelijkwaardigheid hier precies? Door de discussies van de afgelopen periode, maar ook

FOTO: SIMONE VAN ES

Maarten Steemers: 'Als een koepel niet bereid of in staat is om aan onze norm te voldoen, zullen wij altijd eigen werkzaamheden moeten verrichten.'

door de ontwikkelingen in het kader van de Wta met de AFM, groeide de behoefte om niet van gelijkwaardigheid van toetsingsystemen te spreken, maar van gelijkheid. En dan gaat het om de inhoudelijke gelijkheid van programma's en instrumentarium, van toetsingscycli, van de kwaliteit van toetsers en van de rapportages. Gelijkwaardigheid is natuurlijk veel subjectiever, gelijkheid is objectiever."

Dubbele toetsing

Het risico van dubbele toetsing is niet denkbeeldig. Als de IIA andere toetsingscycli aanhoudt dan het CTK zou willen zien, of een instrumentarium gebruikt dat in de ogen van het CTK niet beantwoordt aan het niveau van de vragenlijsten die het CTK zelf hanteert, dan bestaat de kans op dubbele toetsing. Onder de Verordening heeft het CTK de eindverantwoordelijkheid. Het bepaalt dus ook de norm van toetsing. "Als een koepel niet bereid of in staat is om aan die norm te voldoen, dan zullen wij dus altijd eigen werkzaamheden moeten verrichten, bovenop het werk dat die koepel zelf al doet, om te komen tot die norm waarvoor het CTK verantwoordelijkheid durft te aanvaarden", benadrukt Steemers.

Niet RA's

Bij de IIA zijn niet alleen registeraccountants aangesloten, maar ook andere gekwalificeerde

FOTO: MARIA BROUWER

Gert Smit: 'Wat we moeten voorkomen is dat er toetsing op toetsing wordt gestapeld'

internal auditors, zoals register EDP-auditors. Ook daar zou stapeling kunnen ontstaan. Het CTK wil dat voorkomen door zoveel mogelijk gebruik te maken van de toetsingswerkzaamheden van koepels als de IIA. Een complicerende factor is dat internal auditors voor een groot deel andere werkzaamheden uitvoeren dan de openbare accountants in de regel doen. "We moeten goed voor ogen houden dat slechts een deel van de IIA-leden onder onze kwaliteits-toetsing valt", zegt Steemers. "Het is nood-

zakelijk dat er duidelijke afspraken komen over de werkzaamheden van IIA-leden waarvoor wij een samenwerkingsmodel moeten ontwikkelen. Bij de overheidsaccountants speelt iets vergelijkbaars, daar werkt bijvoorbeeld ook een aantal register-EDP-auditors.

We moeten overeenstemming bereiken over hoe we de 'ledengroepen' binnen de IIA die onder de Verordening vallen goed kunnen afbakenen van andere IIA-leden en hun werkzaamheden."

Toetsers

Het is geen geheim dat er spanningsvelden bestaan tussen de verschillende beroepsgroepen die onder de koepels vallen. Dat kan een uitwerking hebben op het overleg over de kwaliteits-toetsing. In het samenwerkingsmodel waar het CTK aan denkt zullen de toetsers in ieder geval voor het overgrote deel uit de gelederen van interne- en overheidsaccountants komen, verzekert Steemers. ■

Eindverantwoordelijkheid

NIVRA-bestuur en CTK neigen steeds meer naar de conclusie dat als het CTK vanwege de accreditaties moet steunen op een aantal koepels, het de eindverantwoordelijkheid voor het totaal van de kwaliteitstoetsingen eigenlijk niet kan dragen. Het vooruitzicht van de verzelfstandiging van het CTK riep vervolgens de vraag op of de accreditatie van koepelorganisaties in stand moet worden gehouden en wellicht zou moeten worden vervangen door een systeem waarbij de verantwoordelijkheid van de toetsingen van interne- en overheidsaccountants bij het CTK ligt en het CTK samenwerkt met de koepels om de toetsingen daadwerkelijk in het veld uit te voeren.

Steemers: "Wat we nu aan IIA en KOA hebben aangegeven, is dat wij de accreditatieaanvraag zoals die wordt ingediend, even aanhouden tot deze discussie is afgerond. Daarbij hebben wij hen uitdrukkelijk aanbevolen zoveel mogelijk met de eigen toetsingsprogramma's van start te gaan. Aan het eind van dit jaar willen we graag met hen over de resultaten praten, om te kijken hoe we in de toekomst gezamenlijk tot vormen van samenwerking in de kwaliteitstoetsing kunnen komen. Wanneer die toetsing echt van start gaat is nu nog niet te zeggen. In de komende maanden zal echter zeker verdere voortgang worden gemaakt."